

Φεβρουάριος 2019

Η διετής προσπάθεια της ελληνικής επιχειρηματικότητας να βγει μπροστά

Τζέση Βουμβάκη
Deputy Chief Economist
(+30210) 334 1549
e-mail: fvoumv@nbg.gr

Αναλυτές:

Αθανασία Κουτούζου
(+30210) 334 1528
e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς
(+30210) 334 1547
e-mail: sakkas.georgios@nbg.gr

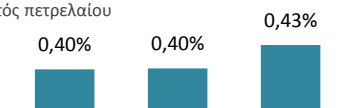
Νίκη Κωνσταντοπούλου
(+30210) 334 1646
e-mail: konstantopoulou.niki@nbg.gr

Έμφαση έκδοσης:

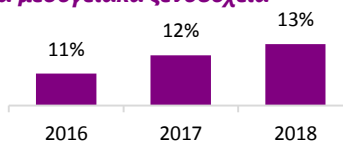
Ελληνικό μερίδιο αγοράς...

...στις ευρωπαϊκές εξαγωγές αγαθών*

* εκτός πετρελαίου

...στα μεσογειακά ξενοδοχεία

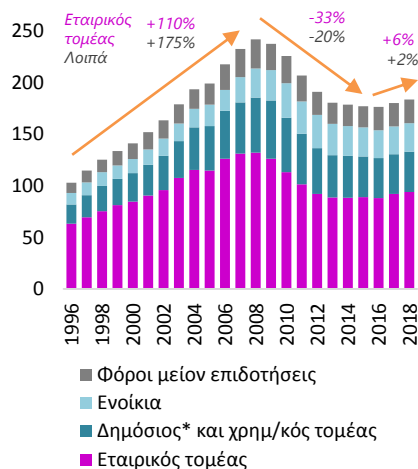
Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Βρίσκοντας διέξοδο στις αγορές εξωτερικού, ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας ξεκίνησε κατά τη διετία 2017-2018 να καλύπτει το χαμένο έδαφος των ετών της κρίσης. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές αγαθών εκτός πετρελαίου ανέβηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 10% και οι τουριστικές εισπράξεις με μέσο ετήσιο ρυθμό 11%. Υπό αυτά τα δεδομένα, οι ελληνικές επιχειρήσεις κέρδισαν μερίδια στις διεθνείς αγορές και επανεκκίνησαν τον επενδυτικό σχεδιασμό τους.
- Η τάση ανάκαμψης εμφανίζεται ευρέως εδραιωμένη, καθώς καλύπτει σχεδόν το σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας:
 - Μεταξύ των εξωστρεφών κλάδων, οι περισσότεροι πέτυχαν αύξηση μεριδίου στις ευρωπαϊκές αγορές, με οδηγούς (i) το ελαιόλαδο, (ii) υλικά (όπως χάλυβας, μάρμαρο, αλουμίνιο και χαλκός), καθώς και (iii) υπηρεσίες (όπως ξενοδοχεία και αεροδρόμια που τονώθηκαν λόγω της ανόδου του ελληνικού τουρισμού).
 - Αυξημένη ζήτηση παρουσίασε και η πλειοψηφία των κλάδων που στηρίζονται κυρίως στην εσωτερική οικονομία – είτε λόγω δομικά αυξημένης ζήτησης (π.χ. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πληροφορική) είτε λόγω διορθωτικής κίνησης από τα χαμηλά της κρίσης (π.χ. εμπόριο αυτοκινήτων και υπηρεσίες εστίασης).
- Για το 2019, η εσωτερική δυναμική αναμένεται να παρέχει αντιστάσεις στις εξωτερικές πιέσεις από την επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας:
 - Η ενισχυμένη καταναλωτική εμπιστοσύνη (υπό τη στήριξη του ενισχυμένου διαθέσιμου εισοδήματος) εκτιμάται ότι θα στηρίξει την ιδιωτική κατανάλωση.
 - Οι επενδυτικές προσδοκίες είναι θετικές, με τάση κάλυψης του επενδυτικού κενού που έχει δημιουργηθεί στα χρόνια της κρίσης.
- Μεσοπρόθεσμα, δύο αλληλένδετες παράμετροι θα προσδιορίσουν τη δυναμικότητα της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας:
 - i. Η ταχύτητα αναδιοργάνωσης του επιχειρηματικού ιστού (καθώς οι μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην πορεία επιστροφής τους στην προ-κρίσης λειτουργική κατάσταση).
 - ii. Η ταχύτητα υλοποίησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση ανταγωνιστικότητας και την προσέλκυση των απαραίτητων για τη χώρα επενδύσεων. Βάσει διεθνών δεικτών αξιολόγησης, αν και παρατηρείται βελτίωση, το θεσμικό έλλειμμα έναντι της Ευρώπης παραμένει υψηλό.

Βρίσκοντας διέξοδο στις αγορές εξωτερικού, ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας ξεκίνησε κατά τη διετία 2017-2018 να καλύπτει το χαμένο έδαφος των ετών της κρίσης

Δραστηριότητα επιχειρηματικού τομέα

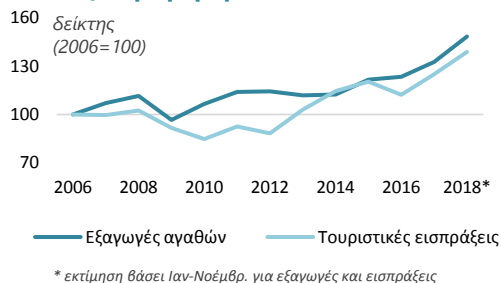
προστιθέμενη αξία σε δις €

* περιλαμβάνονται και υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας

Πηγές: Eurostat, Τράπεζα Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ETE

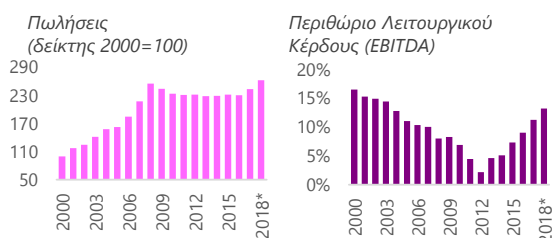
Εξωτερική ζήτηση

Εσωτερική ζήτηση

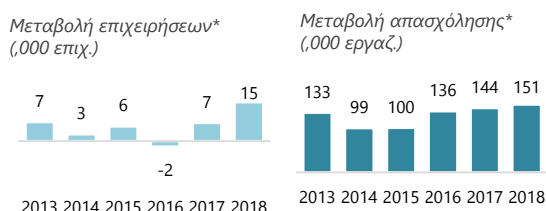

Εισηγμένες εταιρείες

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Bloomberg, Εκτιμήσεις ETE

Νέες εταιρείες και εργαζόμενοι

* εξετάζονται καθαρές μεταβολές (προσθήκες μείον απώλειες)

Πηγές: Eurostat, Τράπεζα Ελλάδος, Εκτιμήσεις ETE

- Η επιχειρηματική δραστηριότητα εισήλθε σε **τροχιά ανάκαμψης** κατά τη διετία 2017-2018, με την προστιθέμενη αξία του εταιρικού τομέα να αυξάνεται κατά 3% ετησίως. Η ανοδική τάση επιβεβαιώνεται τόσο από (i) τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και νέων θέσεων εργασίας όσο και από (ii) τα θετικά αποτελέσματα εξαμήνου 2018 των εισηγμένων επιχειρήσεων (αύξηση στον κύκλο εργασιών κατά 8% και άνοδος του περιθωρίου λειτουργικού κέρδους στο 21% από 19% το πρώτο εξάμηνο του 2017).
- Βασικός πυλώνας στήριξης ήταν η **εξωτερική ζήτηση**, με ανοδική πορεία στο μεγαλύτερο διάστημα της κρίσης και υψηλές επιδόσεις την τελευταία διετία στις εξαγωγές αγαθών εκτός πετρελαίου (+10% ετησίως) καθώς και στις τουριστικές εισπράξεις (+11% ετησίως).
- Σημαντική, ωστόσο, είναι και η πρόσφατη ανάκαμψη σε τομείς της **εγχώριας οικονομίας**, οι οποίοι μετά από την ισχυρή πίεση των περασμένων ετών φαίνεται να γυρίζουν σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης – παραμένοντας ωστόσο χαμηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι:
 - ✓ Η σταδιακή βελτίωση της **καταναλωτικής εμπιστοσύνης** έδωσε ώθηση στο λιανικό εμπόριο (+2% το 2018, από 1,3% το 2017), που έχει συρρικνωθεί στο 3,1% του ΑΕΠ έναντι 4% κ.μ.ο. στην ΕΕ.
 - ✓ Ορατά σημάδια ανάκαμψης εμφανίζει η ελληνική **αγορά ακινήτων**, με τις άδειες οικοδομών κατοικιών να αυξάνονται κατά 35% το 2018 (ύστερα από μία δεκαετία σωρευτικής συρρίκνωσης της τάξης του 80%). Στο σημείο αυτό χρήζει αναφοράς η σημαντική στήριξη από την τουριστική άνοδο και τη διείσδυση του φαινομένου της βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων.

Οι επιχειρήσεις κέρδισαν μερίδια στις διεθνείς αγορές και επανεκκίνησαν τον επενδυτικό σχεδιασμό τους

Μερίδιο αγοράς ελληνικών εξαγωγών

% στις ευρωπαϊκές εξαγωγές εκτός πετρελαίου

* εκτίμηση βάσει Ιαν.-Νοέμβρ.

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Μερίδιο αγοράς ελληνικών ξενοδοχείων

% των αφίξεων σε μεσογειακά ξενοδοχεία^[1]

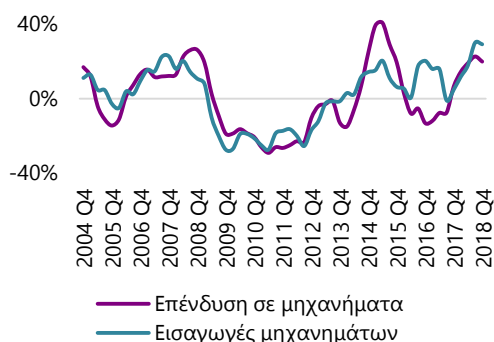
* εκτίμηση βάσει Ιαν.-Οκτ.

[1] Ως μεσογειακή αγορά λαμβάνονται οι χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Επενδύσεις εταιρικού τομέα^[1]

ετήσια μεταβολή

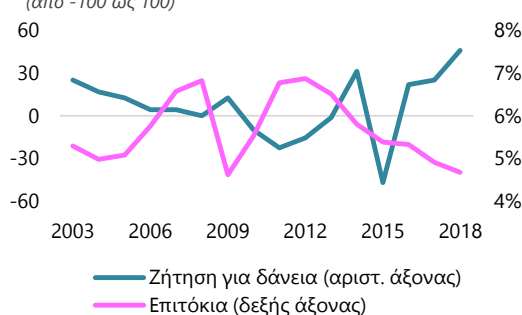
— Επένδυση σε μηχανήματα
— Εισαγωγές μηχανημάτων

Πηγές: Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Τράπεζα της Ελλάδος, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ζήτηση για χρηματοδότηση

Δείκτης (από -100 ως 100)

επιτόκιο

— Ζήτηση για δάνεια (αριστερή άξονας)
— Επιτόκιο (δεξιά άξονας)

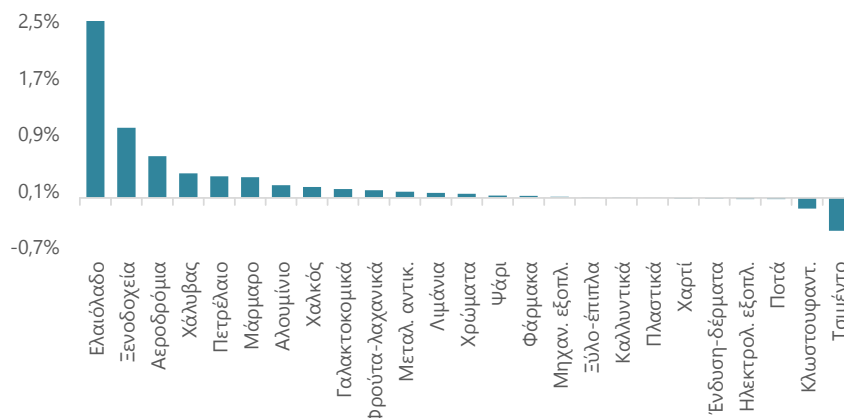
Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι Έλληνες επιχειρηματίες αξιοποίησαν την ευνοϊκή διεθνή συγκυρία, **κερδίζοντας μερίδια αγοράς** με αποτέλεσμα πλέον να καλύπτουν:
 - ✓ το 0,43% των ευρωπαϊκών εξαγωγών, από 0,40% το 2017, και
 - ✓ το 12,7% των αφίξεων σε ξενοδοχεία της Μεσογείου το 2018, από 12,2% το 2017 και 11,4% το 2016.
- Παράλληλα υπάρχει αυξημένη **κινητικότητα σε όρους επενδύσεων** καθώς:
 - ✓ Τόσο οι επενδύσεις όσο και οι εισαγωγές μηχανημάτων ακολούθησαν ανοδική πορεία το 2018, με ετήσια αύξηση της τάξης του 20% και 30%, αντίστοιχα.
 - ✓ Οι συνθήκες για χρηματοδότηση επενδύσεων φαίνεται να είναι ευνοϊκές, δεδομένης της συνεχιζόμενης μείωσης των επιτοκίων για επιχειρηματικά δάνεια (4,7% το 2018, από 4,9% το 2017), γεγονός που αντικατοπτρίζεται σε αυξημένη ζήτηση των επιχειρήσεων για δανειακά κεφάλαια.

Η τάση ανάκαμψης εμφανίζεται ευρέως εδραιωμένη, καθώς καλύπτει σχεδόν το σύνολο των κλάδων της οικονομίας

Εξωστρεφείς κλάδοι

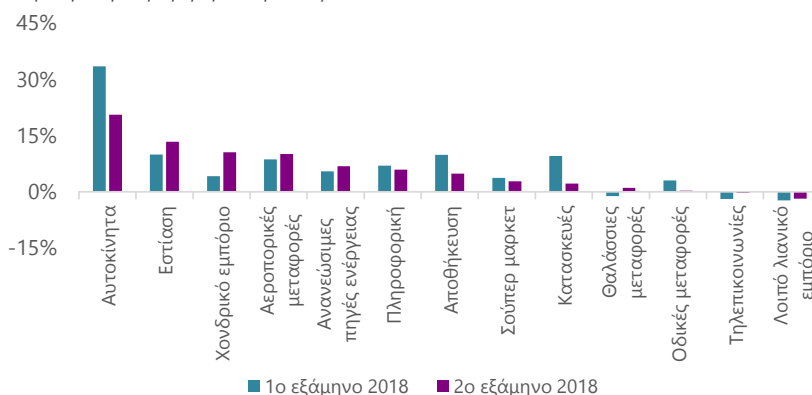
ετήσια μεταβολή μεριδίου αγοράς* στην Ευρώπη

*Ξενοδοχεία: Μερίδιο διανυκτερεύσεων τουριστών εξωτερικού σε ελληνικά ξενοδοχεία ως προς το σύνολο ΕΕ
Αεροδρόμια: Επιβάτες ελληνικών αεροδρομίων ως προς το σύνολο επιβατών ΕΕ
Λιμάνια: Μεικτό βάρος εμπορευμάτων που μετακινούνται στα κύρια ελληνικά λιμάνια ως προς το σύνολο ΕΕ
Λοιποί κλάδοι: Μερίδιο ελληνικών εξαγωγών ως προς το σύνολο ΕΕ

Κλάδοι με έμφαση στην εσωτερική ζήτηση

ετήσια μεταβολή ζήτησης σε όρους όγκου*

*Αεροπορικές μεταφορές: Αριθμός επιβατών
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Μερίδιο ΑΠΕ στην ελληνική εγκατεστημένη ισχύ παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας
Κατασκευές: Μέσος όρος ΠΔΕ και οικοδομικών αδειών κατοικιών (επιφάνεια)
Λοιποί κλάδοι: Δείκτες όγκου δραστηριότητας (ή αποπληθωρισμένοι δείκτες κύκλου εργασιών)

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

➤ Εμβαθύνοντας στους βασικούς επιμέρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία κινήθηκε ανοδικά ή σταθεροποιητικά το 2018. Ειδικότερα:

- Μεταξύ των **εξωστρεφών κλάδων**, οι περισσότεροι πέτυχαν αύξηση μεριδίου στις ευρωπαϊκές αγορές, με οδηγούς (i) το ελαιόλαδο, (ii) υλικά (όπως χάλυβας, μάρμαρο, αλουμίνιο και χαλκός), καθώς και (iii) υπηρεσίες (όπως ξενοδοχεία και αεροδρόμια που τονώθηκαν λόγω της ανόδου του ελληνικού τουρισμού).
- Αυξημένη ζήτηση παρουσίασε και η πλειοψηφία των **κλάδων που στηρίζονται κυρίως στην εσωτερική οικονομία** – είτε λόγω δομικά αυξημένης ζήτησης (π.χ. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πληροφορική) είτε λόγω διορθωτικής κίνησης από τα χαμηλά της κρίσης (π.χ. εμπόριο αυτοκινήτων και υπηρεσίες εστίασης).

➤ Απώλειες εντοπίστηκαν σε λίγους μόνο τομείς, με το τσιμέντο και την κλωστοϋφαντουργία να χάνουν μερίδια στις ευρωπαϊκές αγορές, ενώ πίεση δέχθηκαν οι τηλεπικοινωνίες και το λιανικό εμπόριο (εκτός σούπερ μάρκετ).

Για το 2019, η εσωτερική δυναμική αναμένεται να παρέχει αντιστάσεις στις εξωτερικές πιέσεις από την επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας

Εξωτερική Ζήτηση

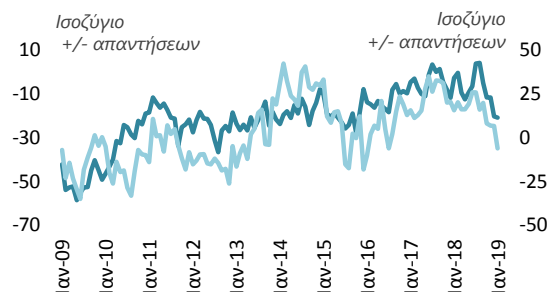

— Εξαγωγές αγαθών* (αριστ. άξονας)
— Σταθμ. ΑΕΠ βασικών εμπορ. εταίρων** (δεξιά άξονας)

* εκτός πετρελαίου

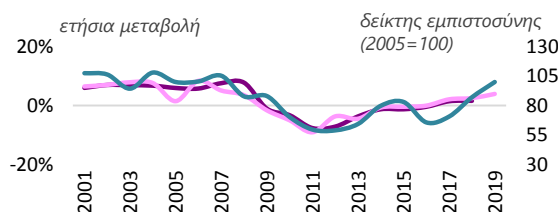
** 10 βασικοί εταίροι: Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Κύπρος, Ην. Βασιλείο, Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία, Η.Π.Α.

Πηγές: Eurostat, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

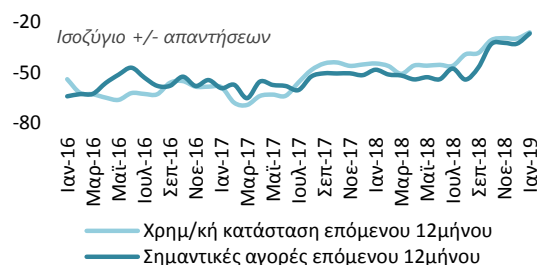

— Εξαγωγικές παραγγελίες βιομηχανίας (αριστ. άξονας)
— Δείκτης εμπιστοσύνης ξενοδοχείων (δεξιά άξονας)

Κατανάλωση

— Ιδιωτική κατανάλωση
— Διαθέσιμο Εισόδημα
— Δείκτης καταναλωτ. εμπιστοσύνης (δεξιά άξονας)

Πηγές: Eurostat, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Επενδύσεις

■ Επιχειρ. επενδύσεις σε πάγια (αριστ. άξονας)
— Επενδυτικό περιβάλλον* (δεξιά άξονας)

* δείκτης προσδοκίων για συνθήκες ζήτησης και χρηματοδότησης (έρευνα επενδυτικής εμπιστοσύνης)

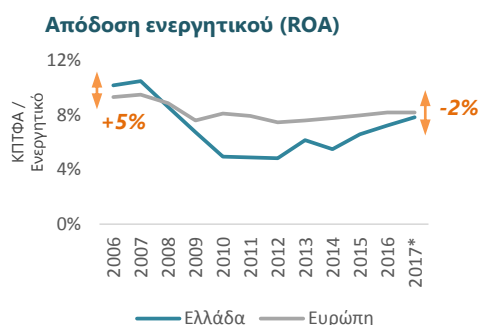
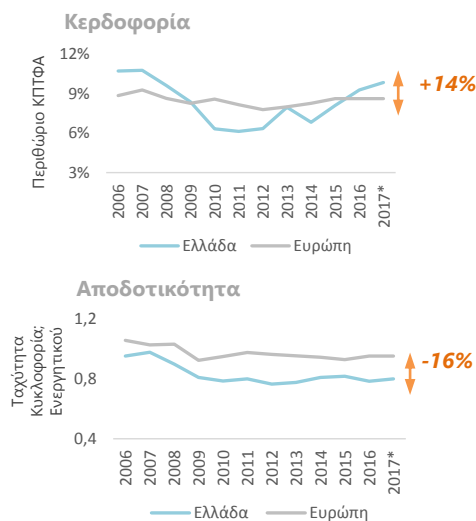
■ Ελλάδα ■ Ευρώπη

* 2017,2018 διορθωμένα για τη στατιστική προσαρμογή του Q3:2017
** εκτός κλάδου ακινήτων και θαλάσσιων μεταφορών (κυρίως πλοία)

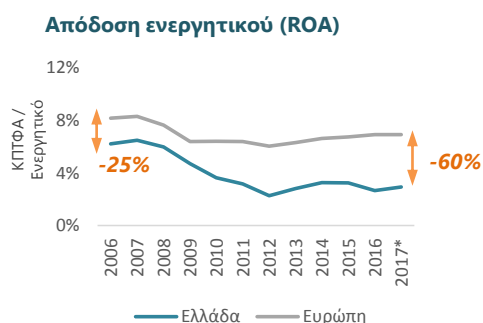
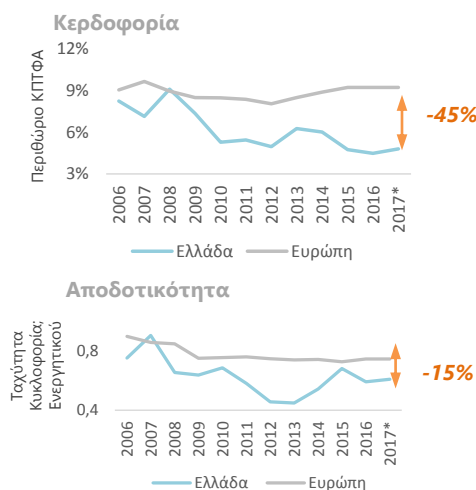
- Τα τελευταία χρόνια, οι ελληνικές επιχειρήσεις κατάφεραν να βρουν στηρίγματα στις αγορές του εξωτερικού – με το 2018 να έχουν κάνει υπέρβαση κερδίζοντας μερίδια αγοράς σε επιβραδυνόμενες αγορές. Ωστόσο, πρόκληση αποτελεί το 2019 καθώς **οι βασικές αγορές των ελληνικών προϊόντων αναμένεται να εμφανίσουν χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης** (με τη μέση ανάπτυξη στις 10 σημαντικότερες αγορές – που καλύπτουν τα 2/3 των ελληνικών εξαγωγών – να επιβραδύνεται στο 2,3% το 2019 από 2,6% το 2018 και 3,6% το 2017).
- Οι εξωστρεφείς κλάδοι στην Ελλάδα ήδη δέχονται πιέσεις που αντικατοπτρίζονται στις τελευταίες μετρήσεις του δείκτη εμπιστοσύνης στους κλάδους βιομηχανίας (κυρίως σε όρους εξαγωγικών παραγγελιών) και ξενοδοχείων.
- Από την άλλη πλευρά, **θετική αναμένεται να είναι η συμβολή της εσωτερικής ζήτησης:**
 - i. Η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα στηριχθεί από το αυξημένο διαθέσιμο εισόδημα (αντανακλώντας την ανοδική τάση των μισθών) - τάση που ήδη αποτυπώνεται στους δείκτες καταναλωτικής εμπιστοσύνης.
 - ii. Η αναμενόμενη άνοδος των επενδύσεων (όπως αποτυπώνεται στις επενδυτικές προσδοκίες) είναι κρίσιμη για την κάλυψη του επενδυτικού κενού που έχει δημιουργηθεί στα χρόνια της κρίσης (με τις επενδύσεις να καλύπτουν το 10% του ΑΕΠ το 2018, από 13% το 2008 και 15% στην ΕΕ).

Δύο παράμετροι θα προσδιορίσουν τη μεσοπρόθεσμη δυναμικότητα της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας: (i) η ταχύτητα αναδιοργάνωσης του επιχειρηματικού ιστού...

Μεσαίες – Μεγάλες επιχειρήσεις*

Μικρές επιχειρήσεις*

Μεγάλη βάση αριθμού εργαζομένων:
Μικρές (<10 εργαζ.), Μεσαίες (10-50 εργαζ.), Μεγάλες (>50 εργαζ.)

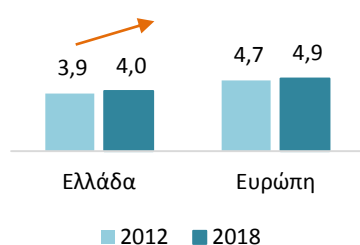
Πηγές: Eurostat, ICAP Database, BACH Database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Πέρα από τις συγκυριακές τάσεις και το διεθνές κλίμα, η ένταση της ανάκαμψης σε μεγάλο βαθμό θα εξαρτηθεί από τη **χρηματοοικονομική υγεία των ελληνικών επιχειρήσεων**. Σε αυτό το πεδίο, παρατηρείται μια συνεχής διεύρυνση της απόκλισης ανάμεσα στις μικρές και στις μεσαίες-μεγάλες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, εξετάζοντας τις χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων ανά τάξη μεγέθους κύκλο εργασιών διαπιστώνουμε ότι:
 - ✓ Η λειτουργική απόδοση κεφαλαίων (ROA) στις **μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις** (που απασχολούν περισσότερους από 10 εργαζόμενους) έχει σχεδόν επανακάμψει σε προ-κρίσης επίπεδα, δηλαδή κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
 - ✓ Αντίθετα, οι **μικρές επιχειρήσεις**, υστερούν κατά 45% έναντι της Ευρώπης σε όρους λειτουργικής κερδοφορίας και 15% σε όρους αποδοτικότητας, με αποτέλεσμα η απόδοση των κεφαλαίων τους (ROA) να είναι 60% χαμηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (από -25% πριν την κρίση).
- Η τρέχουσα εικόνα ενός επιχειρηματικού τομέα δύο ταχυτήτων ουσιαστικά είναι ενδεικτική της ανάγκης για περαιτέρω αναδιοργάνωση, ενοποίηση και εξυγίανση.

... και (ii) η ταχύτητα υλοποίησης των αναγκαιών μεταρρυθμίσεων για την κάλυψη του θεσμικού ελλείμματος έναντι της Ευρώπης

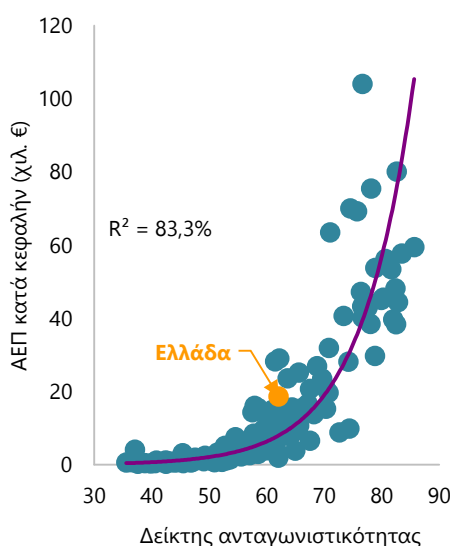
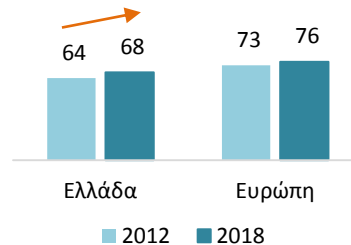
Δείκτης ανταγωνιστικότητας

Κλίμακα από 1 έως 7 (καλύτερο)

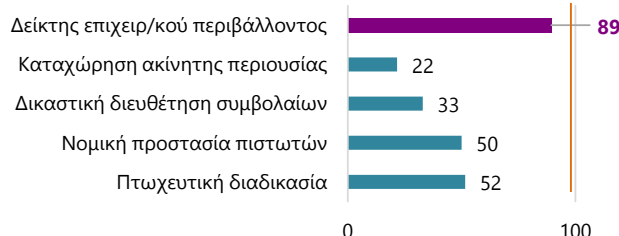
Δείκτης επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Βαθμολογία από 0 έως 100 (καλύτερο)

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις Ελλάδας-Ευρώπης*

EE=100

* επιδόσεις Ελλάδα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EE=100) σε βασικούς υποδείκτες με έντονη υστέρηση

Πηγές: World Economic Forum (Global Competitiveness Report 2018), World Bank (Doing Business Report 2019), Εκτιμήσεις ETE

- Υπό αυτές τις συνθήκες είναι κρίσιμης σημασίας η **συνέχιση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών** για την βελτίωση ανταγωνιστικότητας και προσέλκυση των απαραίτητων για τη χώρα επενδύσεων.
- Ήδη είναι **ορατή κάποια βελτίωση** στους δύο βασικούς διεθνείς δείκτες αξιολόγησης i) Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness) και ii) Επιχειρηματικού περιβάλλοντος (Doing business), που σημειώνουν άνοδο στο διάστημα 2012-2018 (κατά 4% και 7% αντίστοιχα), υποδηλώνοντας έτσι ότι το θεσμικό έλλειμμα έναντι της Ευρώπης περιορίζεται – παραμένοντας, ωστόσο, σε υψηλά επίπεδα.
- Οι **παράμετροι με την υψηλότερη απόκλιση** και στους δύο δείκτες αφορούν:
 - i. Νομικά, δικαστικά και θεσμικά κενά (σχετιζόμενα με καίριους τομείς όπως οι χρήσεις γης και οι πτωχεύσεις)
 - ii. Υστέρηση σε καινοτομική δραστηριότητα (π.χ. πατέντες)
 - iii. Ποιότητα άσκησης πολιτικής (σχετιζόμενη τόσο με τη σαφήνεια/σταθερότητα στόχευσης όσο και με τη γραφειοκρατία)
 - iv. Έλλειψη συνεργασίας (είτε μεταξύ των επιχειρήσεων είτε μεταξύ του επιχειρηματικού και του ακαδημαϊκού τομέα).

CHARTBOOK

- ◇ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
- ◇ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ◇ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- ◇ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
- ◇ ΕΞΑΓΩΓΕΣ
- ◇ ΤΡΟΦΙΜΑ
- ◇ ΜΕΤΑΛΛΑ
- ◇ ΟΡΥΚΤΑ
- ◇ ΧΗΜΙΚΑ
- ◇ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ◇ ΠΛΑΣΤΙΚΑ
- ◇ ΕΝΔΥΣΗ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

- ◇ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ
- ◇ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
- ◇ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- ◇ ΛΙΑΝΙΚΟ
- ◇ ΧΟΝΔΡΙΚΟ & ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΟ

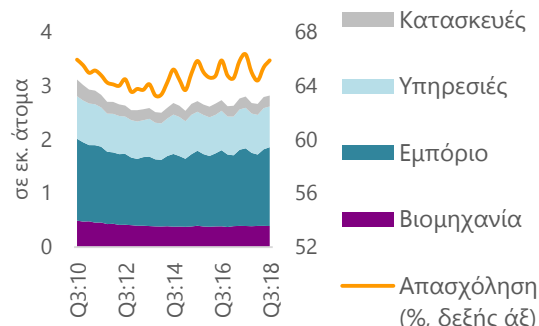
Σε θετικό έδαφος παραμένει ο δείκτης οικονομικού κλίματος διατηρούμενος για 5^ο συνεχές τρίμηνο σε επίπεδα άνω του ορίου των 100 μονάδων. Παράλληλα θετικές είναι οι εξελίξεις και στο πεδίο της απασχόλησης παρουσιάζοντας αύξηση 1% το ενιάμηνο (συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα το 2017).

Προστιθέμενη αξία & οικονομικό κλίμα

Απασχόληση

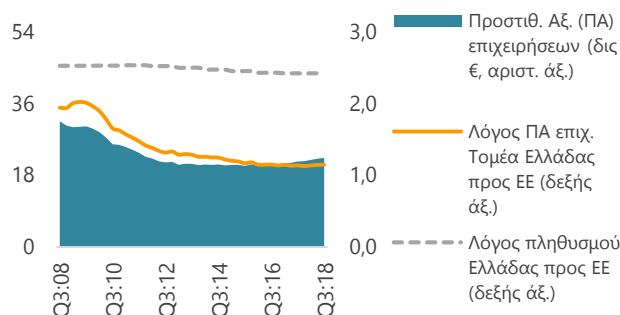
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

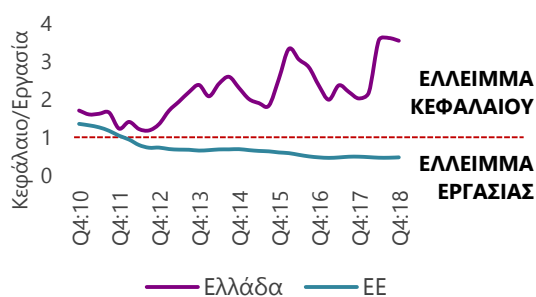
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Παραγωγή επιχειρηματικού τομέα

Βασικός ελλειμματικός συντελεστής ^[1]

Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Επιχειρηματικός τομέας: Βασικοί κλάδοι ^[2]

Έτος 2017	Προστιθέμενη αξία				Απασχόληση			
	Μερίδιο		Ετήσια μεταβολή ^[3]		Μερίδιο		Ετήσια μεταβολή ^[3]	
	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ
Βιομηχανία	27%	32%	+4,6%	+11,4%	18%	26%	+1%	+1%
Κατασκευές	4%	8%	-3,8%	-0,3%	6%	10%	+1%	+1%
Εμπόριο	20%	17%	+3,6%	+4,8%	29%	21%	+4%	+1%
Μεταφορές	12%	7%	+5,0%	+2,3%	8%	8%	-3%	+2%
Τουρισμός	12%	5%	+11,1%	+7,5%	17%	8%	+10%	+2%
Πληροφορική & τηλεπικοινωνίες	6%	7%	+1,5%	-3,3%	3%	4%	+13%	+2%
Επιστημονικές δραστηριότητες	10%	16%	+4,2%	+0,6%	13%	15%	+3%	+2%
Λοιπά	9%	9%	-0,1%	+0,6%	6%	9%	+5%	+2%
Σύνολο επιχειρηματικού τομέα	100%	100%	+4,2%	+4,6%	100%	100%	+4%	+1%
% επιχειρηματικού τομέα	65,0%	72,4%			62,7%	66,2%		

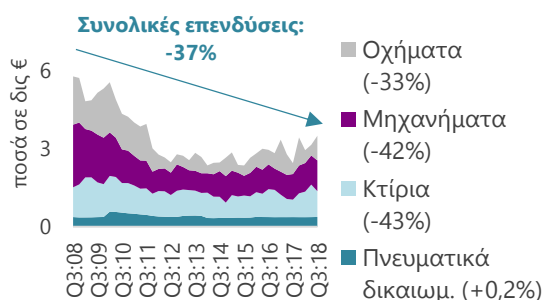
Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] ποσοστό επιχειρήσεων με βασικό εμπόδιο την έλλειψη κεφαλαίου/ποσοστό επιχειρήσεων με βασικό εμπόδιο την έλλειψη εργασίας

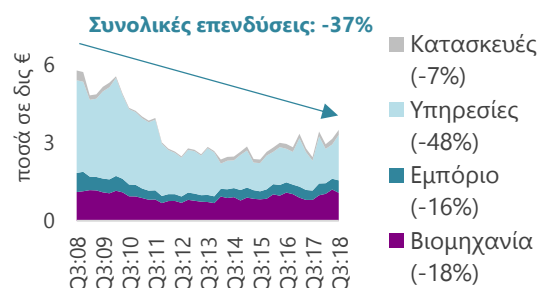
^[2] Εξαίρονται ο αγροτικός, χρημα/κός και δημόσιος τομέας (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών εκπαίδευσης & υγείας, καθώς και τα ενοίκια ιδιωτών.

^[3] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής| Τελευταία διαθέσιμη παρατήρηση| Προστιθέμενη αξία: 2017, Απασχόληση: 3^ο τρίμηνο 2018

Σημάδια ανάκαμψης παρουσιάζουν το τελευταίο 12μηνο οι επενδύσεις του επιχειρηματικού κλάδου, αυξανόμενες κατά 14% αθροιστικά την περίοδο 2017Q4 – 2018Q3, με πρωταγωνιστές τις επενδύσεις σε κτίρια και μηχανήματα (+26% και +24% αντίστοιχα), και τους κλάδους κατασκευών και βιομηχανίας (+23% και +22% αντίστοιχα).

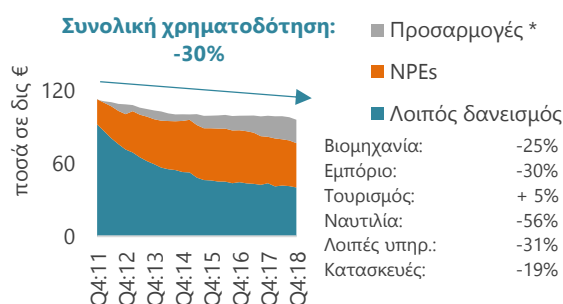
Επιχειρηματικές επενδύσεις ανά τύπο ^[1]

Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Επιχειρηματικές επενδύσεις ανά κλάδο ^[1]

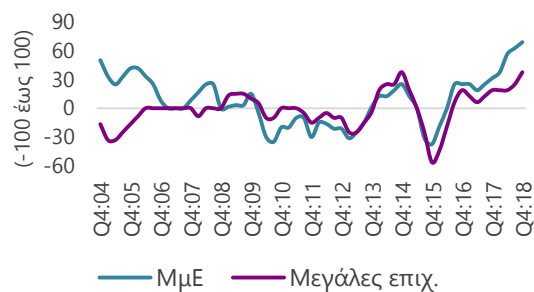
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Χρηματοδότηση επιχειρηματικού τομέα

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ζήτηση για χρηματοδότηση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Επιχειρηματικός τομέας: Επενδύσεις

	Μερίδιο στις ετήσιες επενδύσεις		Ετήσια μεταβολή (2015 – 2016)		Επενδύσεις/ Προστιθέμενη αξία (2016)		Προστιθέμενη αξία/ Απόθεμα κεφαλαίου (2016)	
	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ	Ελλάδα	ΕΕ
Βιομηχανία	29%	35%	-15%	+14%	15%	30%	23%	23%
Κατασκευές	5%	4%	-10%	+16%	17%	15%	22%	38%
Εμπόριο	13%	8%	+4%	+15%	10%	14%	42%	60%
Μεταφορές	27%	11%	+37%	+20%	30%	41%	11%	16%
Τουρισμός	5%	2%	-3%	+24%	5%	15%	37%	39%
Πληροφορική & τηλεπικοινωνίες	7%	9%	+1%	+15%	15%	35%	13%	40%
Επιστημονικές δραστηριότητες	8%	18%	+1%	+29%	11%	29%	37%	44%
Λοιπά	6%	13%	+25%	+53%	11%	40%	26%	22%
Σύνολο επιχειρηματικού τομέα	100%	100%						
% επιχειρηματικού τομέα στο σύνολο των επενδύσεων	52,0%	62,7%						

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Οι μεταβολές αφορούν την περίοδο 2008 – 2017

^[2] Οι προσαρμογές περιλαμβάνουν διαγραφές, αναταξινομήσεις και αποπληρωμές δανείων

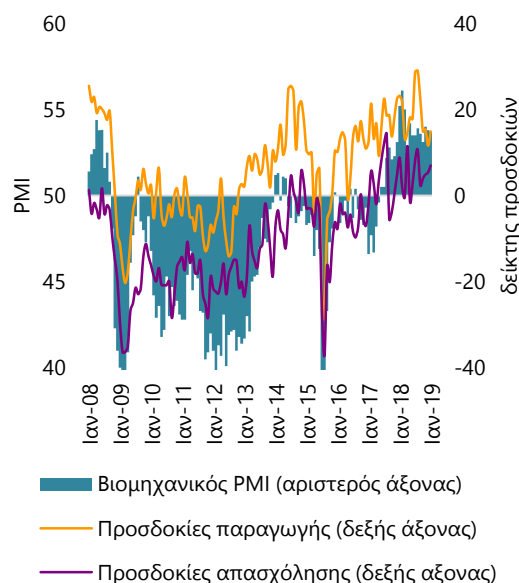

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε με ετήσιο ρυθμό 2,0% κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2018 (από 2,7% το τρίτο τρίμηνο). Ωστόσο, υπό το βάρος της αυξημένης αβεβαιότητας σε επίπεδο διεθνούς οικονομίας, ο δείκτης εμπιστοσύνης κινείται καθοδικά τους τελευταίους 5 μήνες – αποτυπώνοντας προσδοκίες επιβράδυνσης του ρυθμού ανάκαμψης της παραγωγής.

Βιομηχανική παραγωγή

Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Απασχόληση ^[1]

Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[2]

	% Βιομ.	Παραγωγή		Εξαγωγές	
		12M	3M	12M	3M
Ελλάδα		+2,1%	+2,0%	+10,6%	+6,8%
Ευρώπη		+2,5%	+0,3%	+4,0%	+3,5%
Τρόφιμα	24,3%	-0,2%	-0,4%	+8,5%	+1,8%
Ποτά	4,6%	+6,5%	+6,3%	+0,7%	+3,0%
Ένδυση	2,2%	+0,8%	-0,2%	+6,5%	+5,0%
Ξύλο & έπιπλα	2,0%	+10,5%	+4,3%	+16,6%	+17,3%
Χημικά	5,6%	+4,7%	+4,8%	+10,3%	+13,4%
Φάρμακα	5,2%	+16,8%	+17,4%	+20,8%	+20,4%
Πλαστικά	4,2%	+1,2%	+1,9%	+4,9%	+7,7%
Ορυκτά	4,9%	+1,2%	-0,1%	+4,0%	+0,4%
Μέταλλα	2,2%	+4,2%	+7,1%	+20,5%	+7,6%
Μεταλλικά προϊόντα	7,9%	+1,5%	+2,3%	+2,4%	-0,4%
Ηλεκτρολογικά	1,9%	-16,3%	-21,5%	-2,9%	-8,3%
Μηχανήματα	3,5%	-0,3%	-5,6%	+8,5%	+11,9%

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης απασχόλησης προηγείται κατά 4 τρίμηνα.

^[2] Τελευταία διαθέσιμη παρατήρηση i. Παραγωγή Ελλάδα Δεκέμβριος 2018, ΕΕ Νοέμβριος 2018, ii. Εξαγωγές Ελλάδα εκτίμηση Δεκέμβριος 2018, ΕΕ Νοέμβριος 2018.

^[3] Στοιχεία για το έτος 2016.

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Λειτ. Περ. Κέρδους	Ταχ. Κυκλ. Ενεργ.	Δάνεια/ Ebitda
Ελλάδα	8,5%	0,64	7,00
Ευρώπη	8,7%	0,90	3,93
Τρόφιμα	7,2%	0,80	6,1
Ποτά	10,8%	0,65	4,1
Ένδυση	6,3%	0,52	9,2
Ξύλο & έπιπλα	4,8%	0,39	24,5
Χημικά	9,8%	0,94	4,5
Φάρμακα	10,2%	0,77	3,7
Πλαστικά	7,9%	0,86	3,6
Ορυκτά	10,7%	0,62	4,8
Μέταλλα	11,8%	0,41	6,1
Μεταλλικά προϊόντα	7,1%	0,54	9,5
Ηλεκτρολογικά	6,8%	0,74	5,1
Μηχανήματα	6,3%	0,40	9,7

Πηγή: Icap database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

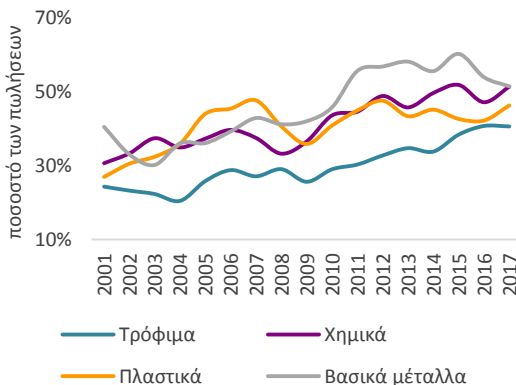
Συνεχίζεται η **ανοδική πορεία των εξαγωγών** (+11% το 12μηνο^[1,3]), ωστόσο η επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας επιδρά συσταλτικά στις προσδοκίες, με τον δείκτη εξαγωγικών παραγγελιών να μειώνεται κατά 16 μονάδες στο 4^ο τρίμηνο το έτους.

Εξαγωγικές παραγγελίες & παραγωγή

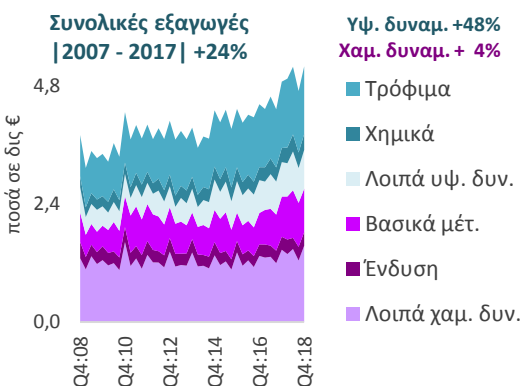
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βαθμός εξωστρέφειας ^[2] κλάδων βιομηχανίας

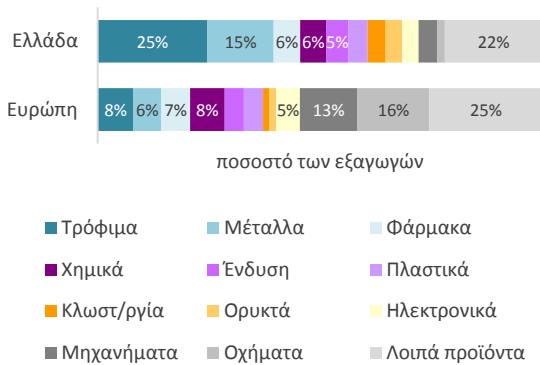
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ελληνικές εξαγωγές ^{[3][4]}

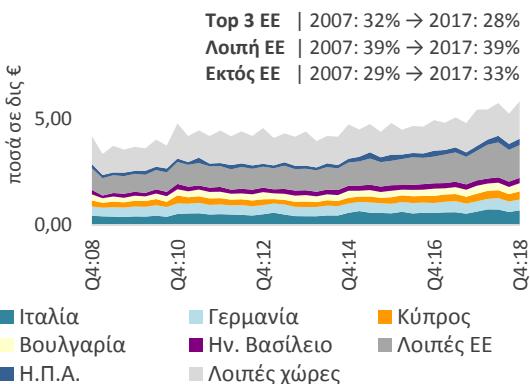
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Διάρθρωση εξαγωγών ^[2]

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ελληνικές εξαγωγές αγαθών ^[3]

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ελληνικές εξαγωγές στην Ευρώπη

Πηγές: Eurostat, Ameco, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

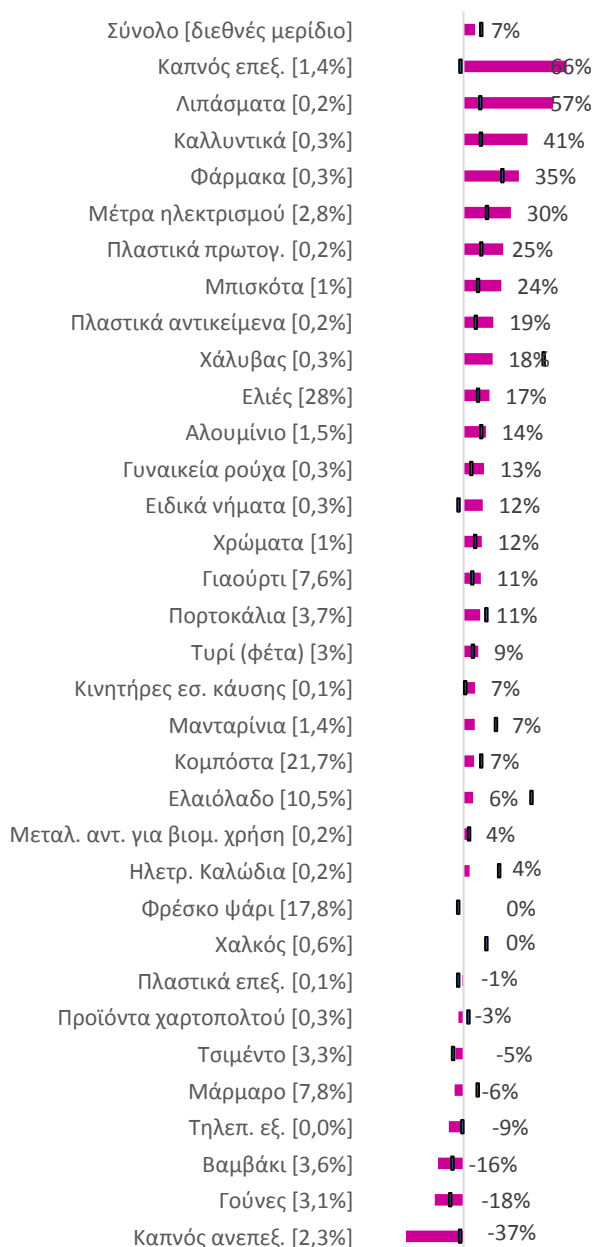
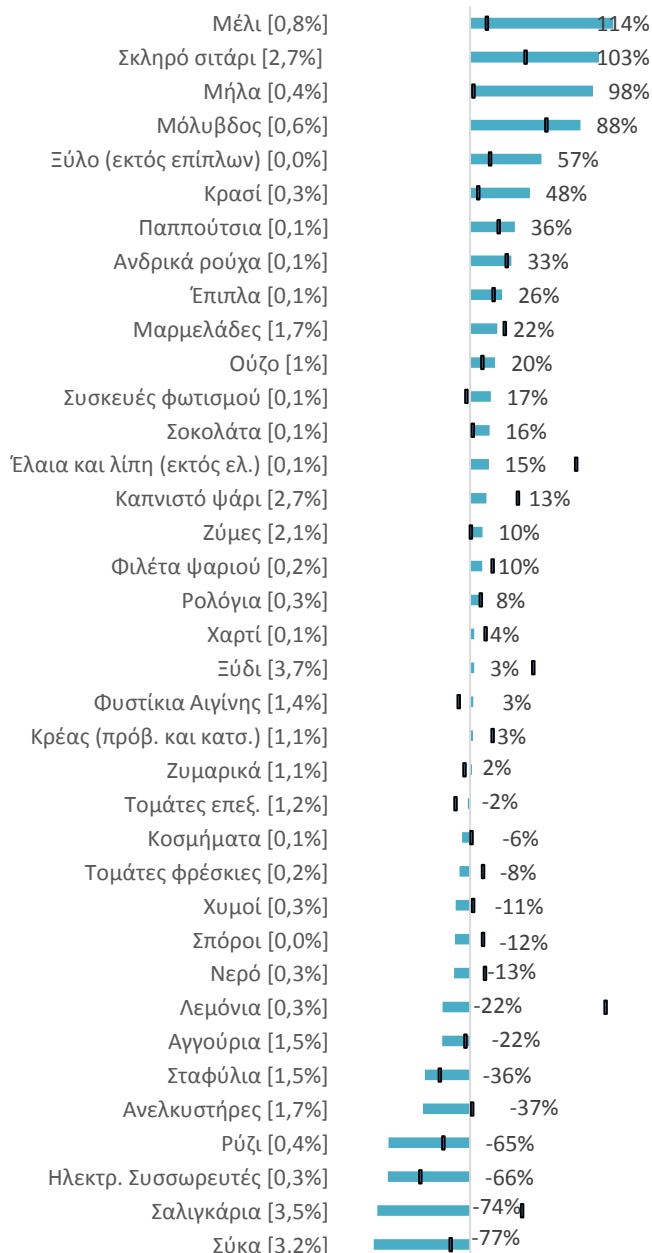
^[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία διαθέσιμη παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018

^[2] Εξαγωγές ως ποσοστό των συνολικών πωλήσεων του κλάδου

^[3] Εξαφαιρούμενου του κλάδου πετρελαιοειδών

^[4] Υψηλής (χαμηλής) δυναμικής ορίζονται οι κλάδοι με ρυθμό ανάπτυξης εξαγωγών μεγαλύτερο (μικρότερο) από το μέσο όρο των συνολικών εξαγωγών

Η ανοδική πορεία των ελληνικών εξαγωγών εμφανίζεται ισχυρά εδραιωμένη, καθώς η **πλειοψηφία των προϊόντων κινήθηκε ανοδικά** τόσο το τελευταίο 3μηνο όσο και το τελευταίο 12μηνο. Θετικά ξεχωρίζει η επάνοδος κατά τους τελευταίους μήνες του 2018 του επεξεργασμένου καπνού (μετά την ολοκλήρωση των σχετικών επενδύσεων του κλάδου), ενώ ελαιόλαδο και χάλυβας εμφανίζουν τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης σε ορίζοντα 12μηνου (+43% και +51%, αντίστοιχα).

Βασικά προϊόντα^[2]Δευτερεύοντα προϊόντα^[3]

* Οι μπάρες δείχνουν την ετήσια μεταβολή εξαγωγών του τελευταίου τριμήνου ενώ οι γραμμές την αντίστοιχη ετήσια μεταβολή εξαγωγών το τελευταίο 12μηνο

^[1] τελευταία παρατήρηση: Νοέμβριος 2018

^[2] προϊόντα με μερίδιο στις ελληνικές εξαγωγές άνω του 0,5%

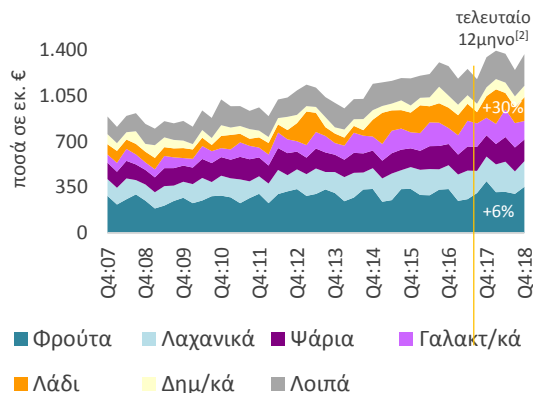
^[3] προϊόντα με μερίδιο στις ελληνικές εξαγωγές κάτω του 0,5%

Η άνοδος των εξαγωγών (+8,5% στο 12μηνο), δεν δείχνει ικανή να δώσει την απαιτούμενη ώθηση στον κλάδο, με την παραγωγή να αυξάνεται μόλις 0,2% στο 12μηνο. Σε επίπεδο προϊόντων, θετικά ξεχωρίζει το ελαιόλαδο (+30% στο 12μηνο), ενώ ιδιαίτερη δυναμική παρουσιάζει η αγορά της Ιταλίας (+25% στο 12μηνο). Η πτωτική πορεία των τιμών αντανακλά κυρίως διόρθωση από τα περσινά υψηλά του ελαιόλαδου και δευτερευόντως μειώσεις στα γαλακτοκομικά.

Παραγωγή ^[1]

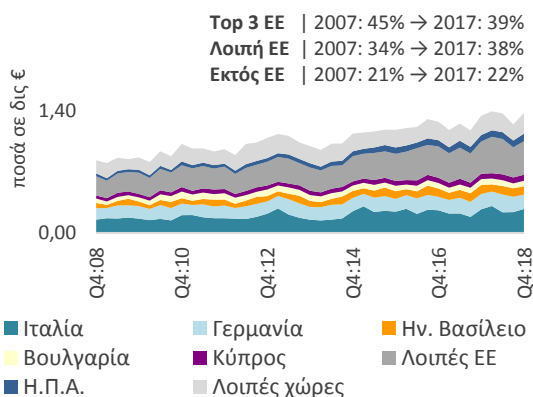
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

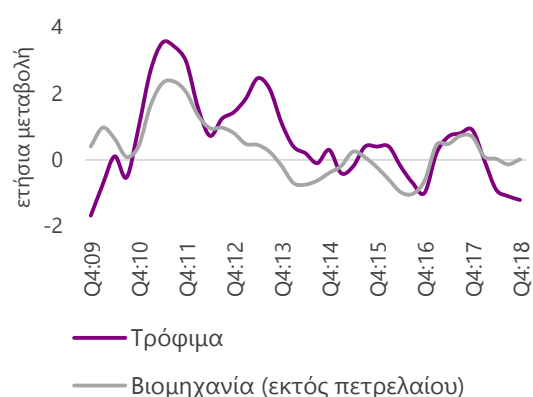
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	5,8%	9,6%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	7,2%	6,9%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,8	1,4
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,4	1,4
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	6,1	2,9
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	29%	14%
% μεταβολή παγίων	3%	8%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	2,8%	1,7%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	-0,2% +0,5%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	-0,4% -0,1%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	-0,8% +0,2%
		-1,2% -0,1%
		+8,5% +0,2%
		+1,8% -0,8%

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

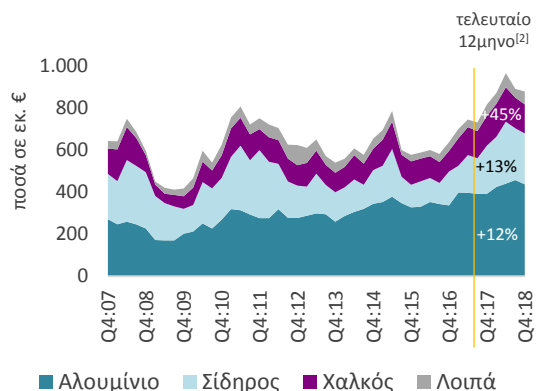
^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Παρά την **βαθμιαία εξασθένηση της ανοδικής τάσης**, η βιομηχανική παραγωγή του κλάδου εξακολουθεί την ανοδική της πορεία (+5,3% στο 12 μήνο και +7,0% στο τρίμηνο), με αρωγό τις εξαγωγές οι οποίες εξακολουθούν να αναπτύσσονται με ρυθμό 21% το 12μηνο – έχοντας ως **αιχμή τον χάλυβα** +45% στο 12μηνο).

Παραγωγή ^[1]

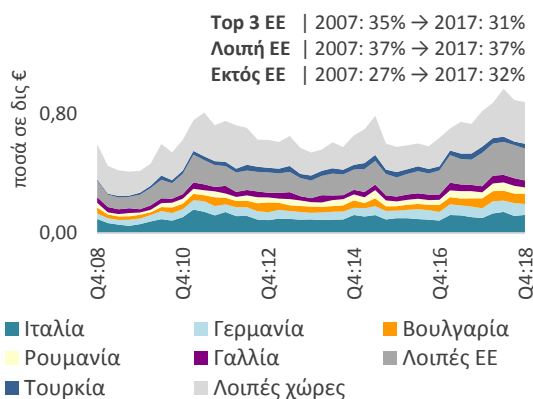
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

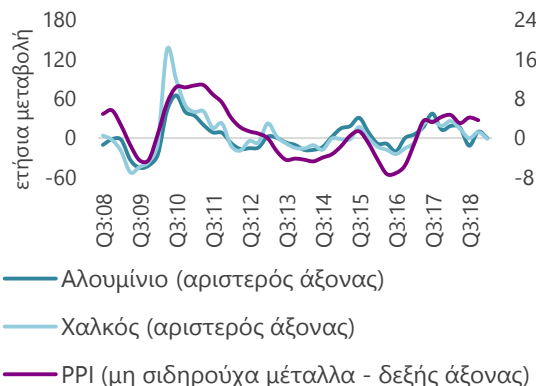

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού ^[3]

Πηγές: Eurostat, Bloomberg Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[4]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	2,1%	7,0%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	4,5%	6,0%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,5	1,2
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,7	1,7
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	20,7	4,0
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	26%	16%
% μεταβολή παγίων	-42%	13%

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[4]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	1,3%	0,6%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2] +4,2%	+1,2%
	3 μήνο ^[2] +7,1%	-1,0%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2] +3,4%	+5,5%
	3 μήνο ^[2] +2,5%	+3,9%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2] +20,5%	+10,0%
	3 μήνο ^[2] +7,6%	+10,2%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

^[3] Οι τιμές των μετάλλων προηγούνται κατά δύο τρίμηνα

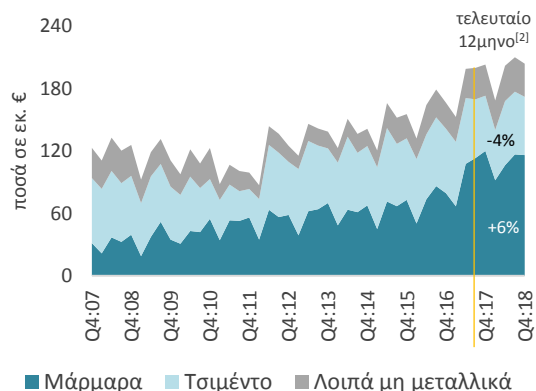
^[4] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Συνεχίζεται η ανοδική κίνηση του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής (+0,7%) για 6^ο συνεχές τρίμηνο, με οδηγό τις **καλές επιδόσεις των εξαγωγών και ιδιαίτερως των προϊόντων μαρμάρου** (+6% στο 12μηνο). Ιδιαίτερη δυναμική παρουσιάζει η αγορά της Κίνας (+14% στο 12μηνο).

Παραγωγή ^[1]

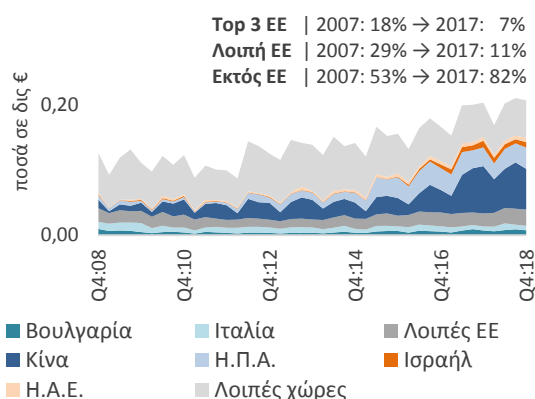
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	4,8%	7,1%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	11,8%	9,9%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,4	0,7
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	0,8	1,2
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	6,1	4,0
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	32%	22%
% μεταβολή παγίων	-2%	4%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	0,6%	0,6%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	+1,2% -0,1%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	+0,1% +0,2%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2] 3 μήνο ^[2]	+4,0% +0,4%
		+2,0% +1,3% +1,8% +2,5% +1,8% -0,3%

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

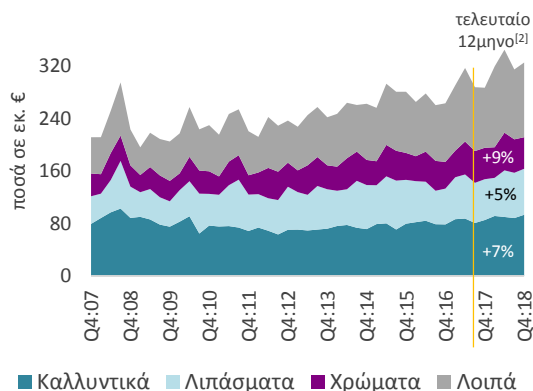
^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Οι καλές επιδόσεις εξαγωγών και η τάση περαιτέρω ενίσχυσης τους (+10% το 12μηνο και +13% το 3μηνο) στηρίζουν την προσπάθεια ανάκαμψης του κλάδου τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, όπως αυτή αποτυπώνεται στην πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής (+4,7% το 12μηνο). Θετικά ξεχωρίζει η αγορά της Ιταλίας (+20% στο 12μηνο).

Παραγωγή ^[1]

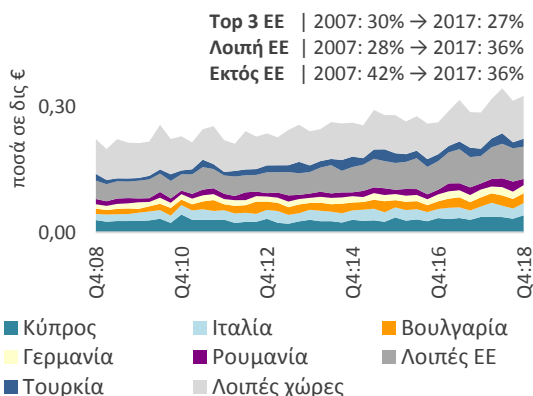
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

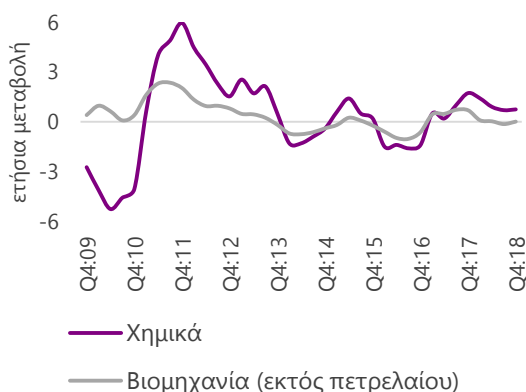
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	7,8%	10,2%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	10,2%	14,2%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,8	0,7
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,2	1,1
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	3,7	2,8
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	34%	16%
% μεταβολή παγίων	-11%	7%

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	0,7%	1,2%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2] +4,7%	-0,3%
	3 μήνο ^[2] +4,8%	-3,6%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2] +0,9%	+3,1%
	3 μήνο ^[2] +0,7%	+4,2%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2] +10,3%	+7,5%
	3 μήνο ^[2] +13,4%	+7,4%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

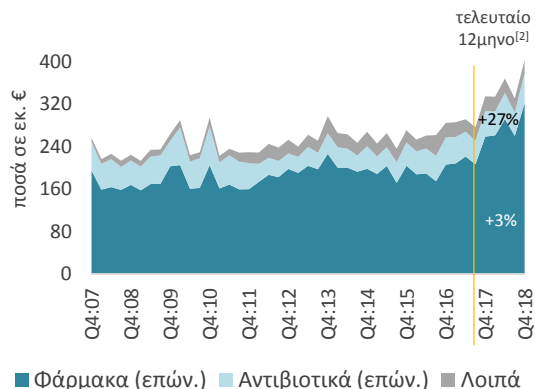
^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Συνεχίζει την δυναμική του πορεία ο κλάδος φαρμάκου (+17% η βιομηχανική παραγωγή το 12μηνο), με **κινητήριο δύναμη τις εξαγωγές** οι οποίες αυξήθηκαν κατά 21% το 12μηνο με τάση περαιτέρω ενίσχυσης (+20% το τελευταίο τρίμηνο). Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι συνεχίζονται οι πτωτικές πιέσεις στις τιμές (-3,8% στο 12μηνο).

Παραγωγή ^[1]

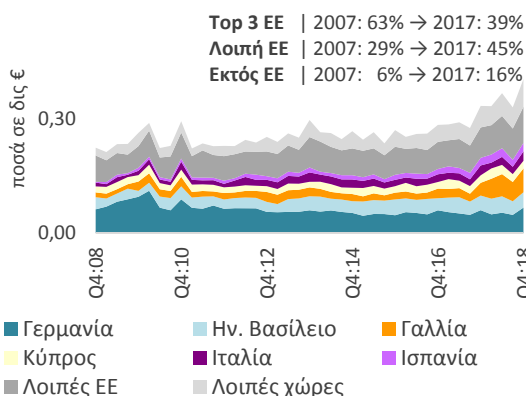
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

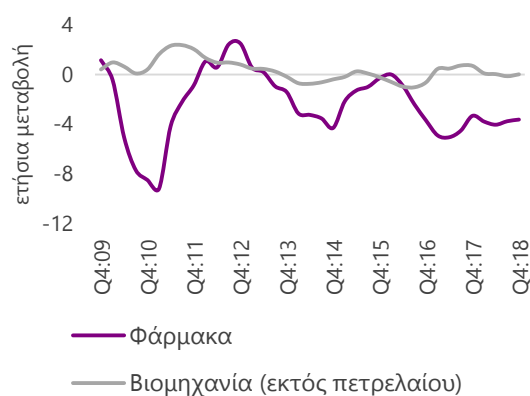
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	6,8%	11,2%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	7,9%	19,5%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,9	0,6
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,6	0,9
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	3,6	2,3
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	30%	18%
% μεταβολή παγίων	-13%	12%

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	0,3%	0,8%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2]	+16,8%
	3 μήνο ^[2]	+17,4%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2]	-3,8%
	3 μήνο ^[2]	-3,6%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2]	+20,8%
	3 μήνο ^[2]	+20,4%
		+8,4%
		+12,3%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

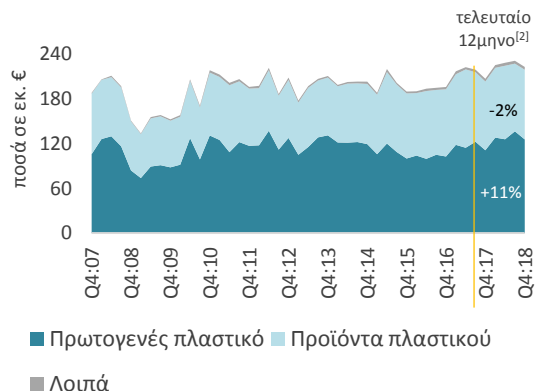
^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Ο κλάδος διατηρεί **θετικές επιδόσεις βιομηχανικής παραγωγής** (+1,2% το 12μηνο) παρά την πτώση του δείκτη εμπιστοσύνης, στηριζόμενος στην ανοδική πορεία των εξαγωγών, η οποία αποδεικνύεται ιδιαίτερα έντονη το τελευταίο 3μηνο (+8%), με κύριο οδηγό την αγορά της Βουλγαρίας (+18% το 12 μήνο και 24% στο 3μηνο).

Παραγωγή ^[1]

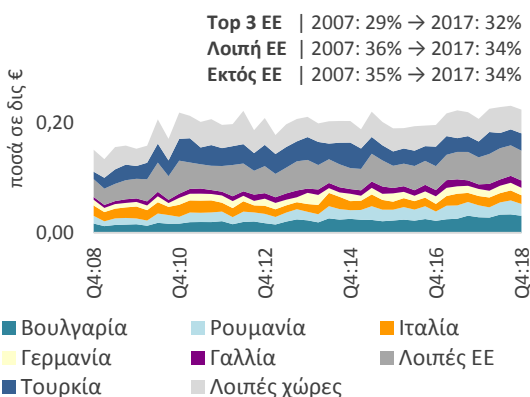
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

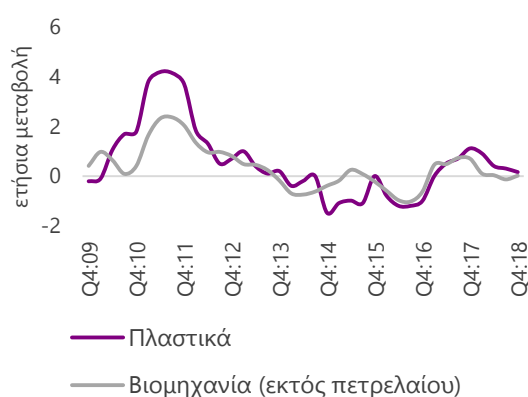
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	6,6%	12,0%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	10,7%	10,1%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,6	1,2
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,0	1,3
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	4,8	2,2
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	35%	18%
% μεταβολή παγίων	20%	6%

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	0,2%	0,8%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2] +1,2%	+1,2%
	3 μήνο ^[2] +1,9%	-1,4%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2] +0,5%	+1,2%
	3 μήνο ^[2] +0,2%	+1,4%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2] +4,9%	+3,2%
	3 μήνο ^[2] +7,7%	+1,3%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

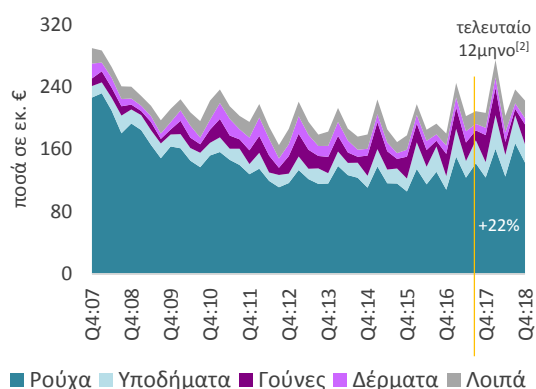
Η διατήρηση ενός **ανοδικού ρυθμού στις εξαγωγές** (+7% στο 12μηνο και +5% στο 3μηνο) συμβάλουν στην σταδιακή ανάκαμψη του κλάδου από τα πολύ χαμηλά ωστόσο επίπεδα που βρέθηκε το 2010, με τον δείκτη βιομηχανικής παραγωγής να επιτυγχάνει το 2ο εξάμηνο του 2018 την καλύτερη επίδοση της 5ετίας. Ιδιαίτερη δυναμική παρουσιάζει η αγορά της Ιταλίας (+34% στο 12μηνο).

Παραγωγή ^[1]

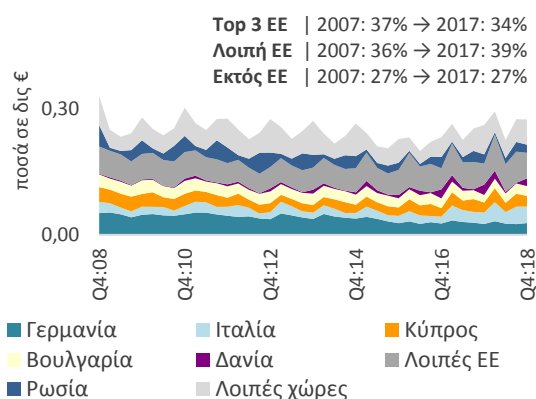
Πηγές: Eurostat, European Commission, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εξαγωγές βασικών προϊόντων

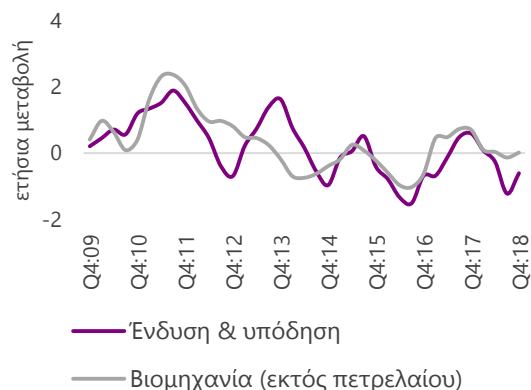
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κύριες εξαγωγικές αγορές

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Δείκτης τιμών παραγωγού

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	3,3%	9,7%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	6,3%	8,4%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,5	1,2
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,5	1,7
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	9,2	2,4
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	64%	23%
% μεταβολή παγίων	4%	5%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες ^[3]

	Ελλάδα	Ευρώπη
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	0,2%	0,3%
Βιομηχανική παραγωγή	12 μήνο ^[2]	+0,8%
	3 μήνο ^[2]	-0,2%
Δείκτης τιμών παραγωγού	12 μήνο ^[2]	-0,5%
	3 μήνο ^[2]	+0,8%
Εξαγωγές	12 μήνο ^[2]	+6,5%
	3 μήνο ^[2]	+5,0%

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής είναι ο κινητός μέσος όρος 2 τριμήνων, Δείκτης εμπιστοσύνης Q4 2018 τελευταία παρατήρηση Δεκέμβριος 2018

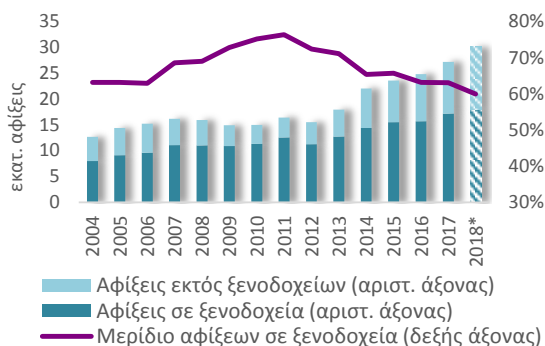
^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, τελευταία παρατήρηση: Δεκέμβριος 2018 (εξαγωγές Ευρώπης Νοέμβριος 2018)

^[3] Έτη αναφοράς | Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες: 2016, ΑΕΠ: 2017

Προς **νέα ρεκόρ** κατευθύνεται ο ελληνικός τουρισμός, με τις **τουριστικές εισπράξεις να σημειώνουν αύξηση 10,8%** το τελευταίο 12μηνο^[1], με πτώση δυναμικής το τρίτο τρίμηνο (+5,6% ετησίως έναντι +20% το 2^ο και 4^ο τρίμηνο), αντικατοπτρίζοντας την πτωτική τάση εποχικότητας. Πηγές αναμενόμενης πίεσης είναι η επιβράδυνση στην ευρωπαϊκή αγορά και ο εντεινόμενος ανταγωνισμός από Τουρκία και Αίγυπτο.

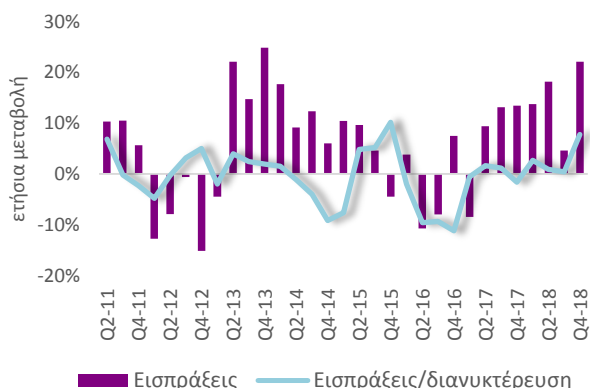
Τουρίστες εξωτερικού

* εκτίμηση βάσει Νοεμβρίου 2018

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Τουρίστες εξωτερικού (ετήσιες μεταβολές)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Θερινή περίοδος: Μάιος-Σεπτέμβριος

Χώρα προέλευσης	Εισπράξεις ^[2]		Αφίξεις %μεταβ ^[1]	Δαπάνη/ άφιξη %μεταβ ^[1]
	δισ. €	%μεταβ ^[1]		
Γερμανία	2,4	18%	24%	-5%
Ηνωμένο Βασίλειο	1,7	-7%	-1%	-6%
Γαλλία	0,8	-8%	5%	-12%
ΗΠΑ	0,7	16%	22%	-5%
Ρωσία	0,3	-21%	-15%	-7%
Λουπές ΕΕ	4,5	27%	21%	5%
Λουπές εκτός ΕΕ	2,8	1%	-5%	7%
Σύνολο Ελλάδας	13,2	9,8%	10,1%	-0,3%

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί ανταγωνιστές

Χώρα προορισμού	Εισπράξεις ^[2]		Διανυκτε- ρεύσεις 12μ ^[1]	Δαπάνη/ διανυκτ. 12μ ^[1]
	δισ € 2017	12μ ^[1]		
Ισπανία	60	3%	-1%	4%
Ιταλία	39	7%	3%	4%
Τουρκία	20	11%	22%	-11%
Πορτογαλία	15	13%	-2%	15%
Κροατία	10	7%	3%	4%
ΜΟ ανταγωνιστών	29	8%	5%	3%
Ελλάδα	15	11%	10%	1%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Eurostat, Υπουργείο Τουρισμού Τουρκίας, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες

	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	5,3%	7,0%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	26,3%	16,4%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,2	0,4
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,0	1,6
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	8,4	6,0
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	18%	8%
% μεταβολή παγίων	-1%	-5%

Πηγές: Icar database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες

	Ελλάδα	Ανταγωνιστές
Συμμετοχή στο ΑΕΠ ^[3]	2,8%	1,6%
Πληρότητα	12 μήνο ^[1]	8,0%
	3 μήνο ^[1]	-0,7%
Αφίξεις σε ξενοδοχεία	12 μήνο ^[1]	5,3%
	3 μήνο ^[1]	3,2%
Διάρκεια παραμονής σε ξενοδοχεία	12 μήνο ^[1]	-3,8%
	3 μήνο ^[1]	-2,9%

* Ισπανία, Ιταλία, Τουρκία, Πορτογαλία, Κροατία
Πηγή: Eurostat, ΕΛ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

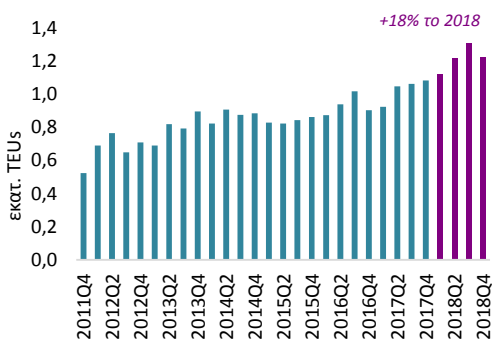
^[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής. (Τελευταία παρατήρηση: Εισπράξεις, Αφίξεις: Νοέμβριος 2018, Αφίξεις, Διανυκτερεύσεις, Πληρότητα ξενοδοχείων: Οκτώβριος 2018)

^[2] Εισπράξεις από τουρίστες εξωτερικού (εκτός κρουαζιέρας).

^[3] ΑΕΠ: 2017.

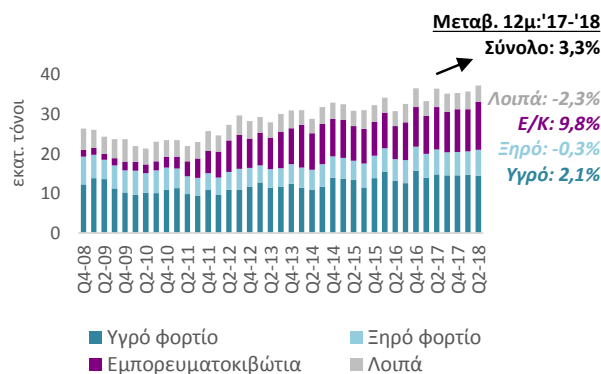
Ανοδική πορεία σημειώνει ο τομέας **εμπορευματικών μεταφορών** το τελευταίο 12μηνο^[1], με ετήσια αύξηση +6,5% για τις οδικές και +3,3% για τις θαλάσσιες μεταφορές - με βασικό πυλώνα τα εμπορευματοκιβώτια (+9,8%). Όσον αφορά τις επιβατικές μεταφορές, τα **ελληνικά αεροδρόμια** συνεχίζουν να ευνοούνται από αφίξεις εξωτερικού (+12,2% το τελευταίο 12μηνο^[2], έναντι 4,9% σε επιβάτες εσωτερικού).

Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά

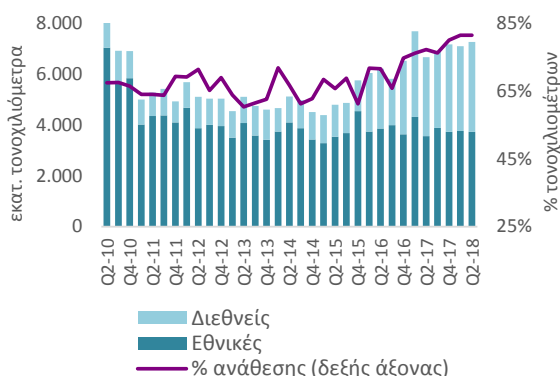
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

Θαλάσσιες μεταφορές φορτίων

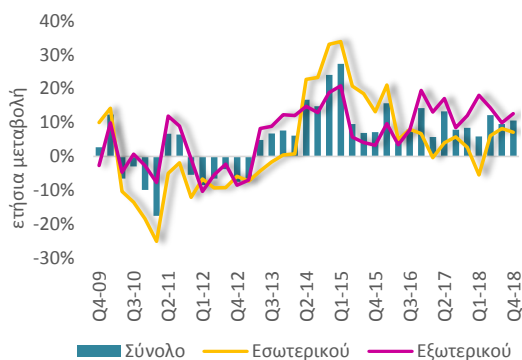
Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ETE

Οδικές μεταφορές φορτίων

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

Αεροπορικές μεταφορές επιβατών

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Εκτιμήσεις ETE

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες

Έτος 2016	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	6,7%	8,2%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	11,7%	12,8%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,6	0,6
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,2	1,8
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	4,8	4,4
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	25%	18%
% μεταβολή παγίων	-8%	15%

Πηγές: Icar database, Bach database, Εκτιμήσεις ETE

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες^[3]

	Ελλάδα		Ευρώπη	
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	6,2%		4,5%	
	3μηνο	12μηνο	3μηνο	12μηνο
Απασχόληση	-4,0%	-1,4%	2,2%	2,7%
Μεταφορές φορτίων				
Οδικές	9,0%	6,5%	5,1%	4,5%
Θαλάσσιες Ε/Κ	12,5%	9,8%	8,9%	6,0%
Θαλάσσιες λοιπές	-2,2%	0,7%	0,9%	1,9%

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

^[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία παρατήρηση: Ιούνιος 2018)

^[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία παρατήρηση: Αεροπορική διακίνηση επιβατών: Δεκέμβριος 2018)

^[3] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία παρατήρηση: Θαλάσσιες, οδικές μεταφορές: Ιούνιος 2018, Απασχόληση: Σεπτέμβριος 2018)

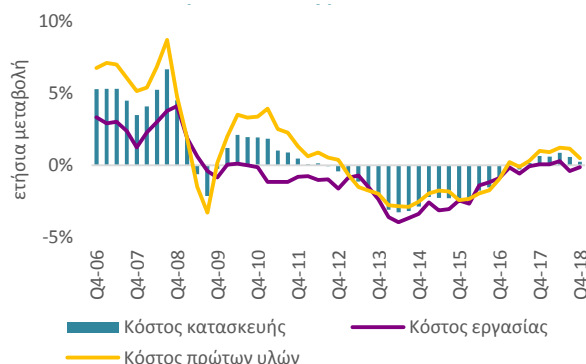
Οι κατασκευές ακολούθησαν **ανοδική πορεία** το τελευταίο τρίμηνο^[1], καθώς εντείνεται η τάση ανάκαμψης στον τομέα **κατοικιών** (+12,3% ετησίως το τελευταίο τρίμηνο και +10,8% ετησίως το τελευταίο 12μηνο), ενώ μειώνεται η πίεση στον τομέα **υποδομών** (+4% ετησίως το τελευταίο τρίμηνο και -19,3% ετησίως το τελευταίο 12μηνο).

Πορεία δραστηριότητας κατασκευών

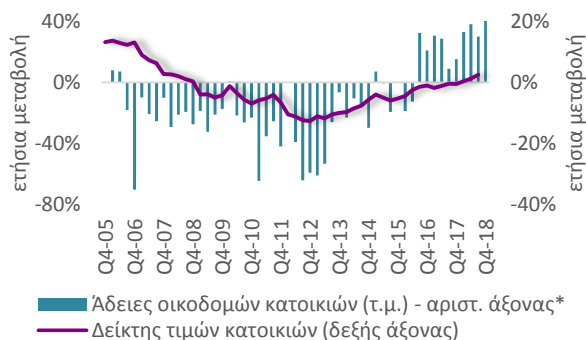
Πηγές: Eurostat, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κόστος κατασκευής νέων κατοικιών

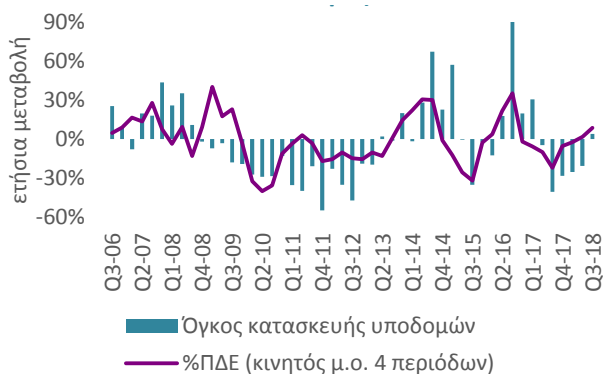
Πηγές: Eurostat, ΤτΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Κατοικίες

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Υποδομές

Πηγές: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες

Έτος 2016	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	4,0%	5,5%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	9,3%	8,2%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,4	0,7
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,0	2,5
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	7,8	5,5
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	43%	28%
% μεταβολή παγίων	7%	4%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί μακροοικονομικοί δείκτες^[1]

	Ελλάδα		Ευρώπη	
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	2,5%		5,3%	
	3μηνο	12μηνο	3μηνο	12μηνο
Απασχόληση	-3,2%	0,4%	1,1%	1,8%
Όγκος δραστηριότητας	8,0%	-6,1%	3,3%	3,0%
Κτίρια	12,3%	10,8%	2,5%	2,8%
Υποδομές	4,0%	-19,3%	5,7%	3,8%
Άδειες οικοδομής (τ.μ.)	37,7%	29,1%	3,3%	7,6%
Κόστος κατασκευής	0,2%	0,6%	3,1%	2,9%

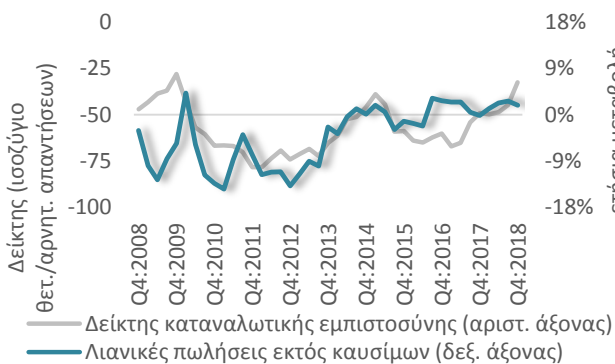
Πηγές: Eurostat, ΤτΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία παρατήρηση: Όγκος δραστηριότητας, Απασχόληση: Σεπτ. 2018, Άδειες οικοδομής: Νοέμ.2018, Κόστος κατασκευής: Δεκ.2018).

[2] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία παρατήρηση: Δεκ. 2018).

Υπό την επίδραση της ενισχυμένης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ο όγκος λιανικών πωλήσεων κατέγραψε άνοδο 1,9% ετησίως το τελευταίο 12μηνο^[1]. Τα σούπερ μάρκετ (+3,3% ετησίως) συνεχίζουν να κερδίζουν μερίδια αγοράς, ενώ πτωτικά κινήθηκαν λοιπά καταστήματα τροφίμων και πολυκαταστήματα. Οριακή άνοδο της τάξης του 0,7% κατέγραψαν οι τιμές κατά το τελευταίο 12μηνο^[2], κυρίως σε ποτά και φάρμακα.

Λιανικές πωλήσεις και καταναλωτική εμπιστοσύνη

Δείκτης λιανικών πωλήσεων (όγκος)^[1]

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

	Στάθμιση 2017	3μηνο	12μηνο
Λιανικό εμπόριο	35%	1,5%	1,9%
Σούπερ μάρκετ	44%	2,7%	3,3%
Πολυκαταστήματα	6%	-5,8%	-0,2%
Ειδικευμένα καταστήματα			
Τρόφιμα	4%	0,5%	-3,3%
Ένδυση	8%	1,4%	1,1%
Φάρμακα – Καλλυντικά	9%	-2,0%	2,0%
Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	3%	3,7%	6,0%
Οικιακός εξοπλισμός	6%	3,7%	6,0%

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

Ελληνική αγορά σούπερ μάρκετ

Δείκτης τιμών καταναλωτή^[1]

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

	Στάθμιση 2018	3μηνο	12μηνο
Σύνολο αγαθών	71%	0,2%	0,7%
Τρόφιμα	36%	1,9%	0,5%
Ποτά (αλκοολούχα)	10%	1,3%	2,4%
Είδη προσ. φροντίδας	1%	-2,2%	-1,2%
Ένδυση	7%	-0,1%	-0,7%
Φάρμακα	3%	2,2%	1,8%
Είδη ψυχαγωγίας	7%	-0,5%	-1,0%
Οικιακός εξοπλισμός	6%	-1,9%	-1,6%

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες

Συνεισφορά κλάδων στην προστιθέμενη αξία λιανικού εμπορίου

Έτος 2016	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	2,6%	8,3%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	2,9%	4,5%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,9	1,9
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,7	1,9
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	9,3	3,2
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	10%	5%
% μεταβολή παγίων	20%	5%

Πηγές: Icap database, Bach database, Εκτιμήσεις ETE

	Ελλάδα			Ευρώπη
	2000	2008	2017	2017
Συμμετοχή στο ΑΕΠ	7,8%	3,6%	3,1%	4%
Σούπερ μάρκετ	22%	25%	44%	31%
Οικιακός εξοπλισμός	25%	21%	6%	12%
Ψυχαγωγία – Τεχνολογία	7%	7%	12%	7%
Ένδυση	16%	12%	8%	10%
Τρόφιμα	10%	10%	4%	6%
Φάρμακα – Καλλυντικά	7%	6%	9%	8%
Διαδίκτυο	0%	0,2%	16%	4%

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

^[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία διαθέσιμη παρατήρηση: Δείκτης λιανικών πωλήσεων: Νοέμβριος 2018, Δείκτης τιμών καταναλωτή Ιανουάριος 2019)

Ανοδικά κινήθηκε το χονδρικό εμπόριο το τελευταίο 12μηνο, με αυξημένες πωλήσεις κατά αύξηση +6,1%^[1] (και +12% το 3^ο τρίμηνο), ενώ η απασχόληση ακολούθησε πορεία διόρθωσης μετά την έντονη αύξηση του 2017. Οι **ταξινομήσεις νέων αυτοκινήτων συνέχισαν να αυξάνονται** το 4^ο τρίμηνο, με το 2018 να κλείνει με συνολική αύξηση 26%.

Δραστηριότητα χονδρικού εμπορίου^[1]

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

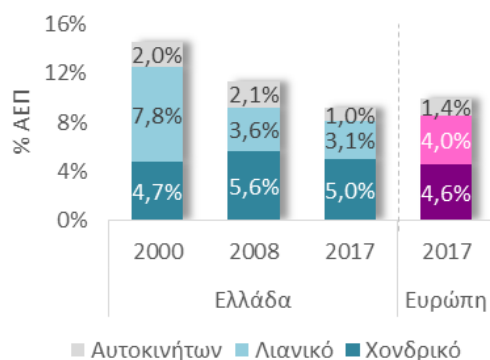
Συνεισφορά κλάδων στην προστιθέμενη αξία Χονδρικού εμπορίου

	Ελλάδα			ΕΕ
	2000	2008	2017	2017
% ΑΕΠ	4,7%	5,6%	5,0%	4,6%
Τρόφιμα	27%	24%	28%	20%
Οικιακός εξοπλισμός	30%	21%	16%	16%
Φάρμακα	20%	15%	19%	13%
Μηχανήματα	8%	9%	11%	16%
Ηλεκτρονικός εξοπλ.	6%	5%	6%	9%
Λοιπά	9%	25%	21%	25%

Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

*Εκτός καυσίμων και πρακτόρων

Συνεισφορά εμπορίου στο ΑΕΠ

Πηγή: Eurostat Εκτιμήσεις ΕΤΕ

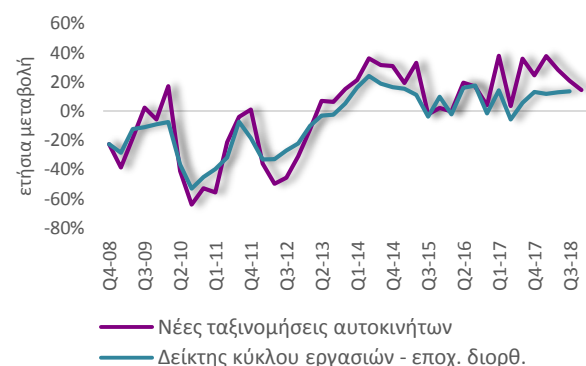
Πηγή: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες (χονδρικό)

Έτος 2016	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	5,2%	7,9%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	5,5%	4,7%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,9	1,7
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	1,5	1,6
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	5,1	2,8
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	31%	17%
% μεταβολή παγίων	13%	4%

Πηγές: Icar database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Εμπόριο αυτοκινήτων^[2]

Πηγή: ΤτΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες (αυτοκίνητα)

Έτος 2016	Ελλάδα	Ευρώπη
ROA	1,2%	6,2%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	1,4%	3,1%
Ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού	0,8	2,0
Ξένα προς Ίδια κεφάλαια	3,5	2,4
Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ	39,0	4,4
Απαιτήσεις προς Πωλήσεις	22%	9%
% μεταβολή παγίων	12%	3%

Πηγές: Icar database, Bach database, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

^[1] Ετήσιος ρυθμός μεταβολής (τελευταία διαθέσιμη παρατήρηση: δραστηριότητα χονδρικού εμπορίου: Σεπτ. 2018, Ταξινομήσεις αυτοκινήτων: Δεκ. 2018)

Φεβρουάριος 2019

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το παρόν δελτίο προορίζεται αποκλειστικά για την ενημέρωση επαγγελματιών επενδυτών οι οποίοι καλούνται να προβούν στην υλοποίηση των επενδυτικών τους αποφάσεων χωρίς να στηρίζονται στα περιεχόμενά του. Σε καμία περίπτωση το παρόν δελτίο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ή να θεωρηθεί ως πρόταση για πώληση είτε ως παρότρυνση για οποιαδήποτε πρόταση αγοράς. Τα στοιχεία που αναφέρονται στο παρόν δελτίο προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες. Μη όντας σε θέση να αποκλείσει το ενδεχόμενο λάθους από μέρους των εν λόγω πηγών η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για ακρίβεια, την επικαιρότητα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και οι θυγατρικές της εταιρίες δε φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή παρεπόμενη ζημία απορρέει από οποιαδήποτε χρήση της παρούσας αναφοράς.